

Szkolny Program Profilaktyki

Gimnazjum

im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego

w Zebrzydowicach

*„Aby stać się lepszym,
nie musisz czekać na lepszy świat”*

/ Phil Bosmans/

PREAMBUŁA

Szkolny Program Profilaktyki, zgodnie z nową podstawą programową oraz ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. z późniejszymi zmianami, jest jednym z podstawowych dokumentów obowiązujących w Gimnazjum im. K. K. Baczyńskiego w Zebrzydowicach. Szkolny Program Profilaktyki jest spójny ze Szkolnym Program Wychowania, Szkolnym Programem Nauczania oraz treściami wychowawczymi zawartymi w Statucie Szkoły. Szkolny Program Profilaktyki obejmuje zagadnienia wychowawcze i profilaktyczne realizowane z uczniami w trakcie 3-letniego nauczania w szkole, jak również zawiera działania skierowane do nauczycieli i rodziców.

WSTĘP

„Poprzez profilaktykę w wychowaniu rozumiem wszystkie te oddziaływania i interwencje podejmowane przez dorosłych (rodziców, nauczycieli) wobec dzieci i młodzieży, które mają na celu zapobieganie lub redukcję zachowań społecznie szkodliwych lub nieakceptowanych”- Adam Haller de Hallemburg.

Profilaktyka szkolna obejmuje działania zmierzające do ochrony uczniów przed wpływem czynników destrukcyjnych, zakłócających prawidłowy rozwój oraz udzielenia wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Działania profilaktyczne prowadzą do ograniczenia i eliminowania zachowań ryzykownych młodzieży, wzmocnienia czynników chroniących przed zagrożeniami, kształtowania prawidłowych relacji międzyludzkich, budzenia aspiracji życiowych i przeciwdziałania bierności społecznej.

Szkolny program profilaktyki dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów naszego gimnazjum oraz potrzeb środowiska wychowawczego szkoły. Adresatami działań są uczniowie, rodzice oraz nauczyciele.

Realizacja programu przyniesie efekty w postaci podniesienia świadomości uczniów, przyczyni się do nabycia przez nich praktycznych umiejętności radzenia sobie z zagrożeniami w otaczającym świecie.

Program profilaktyki będzie poddawany ewaluacji w maju każdego roku szkolnego celem oceny jego realizacji i wprowadzenia modyfikacji. We wrześniu opracowany zostanie harmonogram działań profilaktycznych planowanych do realizacji w danym roku szkolnym. **Będzie on uwzględniał rozszerzoną tematykę działań szkoły w zakresie zdiagnozowanych, w wyniku ankiety przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli, potrzeb.**

Podstawy prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka art. 3,19,33.
3. Ustawa o systemie oświaty.

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. Nr 51 poz. 458 z 2002r.)
5. Ustawa z dnia 26 .10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 147 z 2002 r., poz. 1231 z późniejszymi zmianami).
6. Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485).
7. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z 9 listopada 1995 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2015 r., poz. 298).
8. Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26 z 2003 r., poz.226).
9. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2014r., poz. 382).
10. Rozporządzenie MEN z dnia 30.04.2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz.532).

FAZY KONSTRUOWANIA PROGRAMU:

a) Diagnoza środowiska:

- Ankiety wśród uczniów.
- Rozmowy z wychowawcami i nauczycielami.
- Ankiety i rozmowy z rodzicami.
- Analiza dzienników lekcyjnych.
- Analiza dzienników specjalistów.

b) Oczekiwanie młodzieży

Diagnoza środowiska uczniowskiego wykazała, że młodzież szkolna zmagają się z wieloma problemami wieku dorastania oraz wynikającymi z uczestnictwa w komercyjnym, konsumpcyjnym świecie. Uczniowie oczekują od nauczycieli reagowania na sygnały i skargi dotyczące konkretnych zdarzeń. W działaniach profilaktycznych i wychowawczych w dalszym ciągu należy uczyć skutecznych sposobów radzenia sobie w sytuacjach agresji i przemocy, zasad zachowań odważnych i asertywnych, uświadamiać, do kogo można zwrócić się o pomoc. Uważliwiać na wzajemne reagowanie w sytuacjach trudnych i negowanie zjawiska przemocy. Uwagę należy poświęcić też środkom uzależniającym. Należy przestrzegać przed środkami zmieniającymi świadomość, wpływającymi negatywnie na stan zdrowia, poruszając problematykę zarówno podczas lekcji wychowawczych i innych, jak również na warsztatach profilaktycznych prowadzonych przez specjalistów spoza szkoły.

c) Oczekiwania nauczycieli

Wielu nauczycieli oczekuje, że zajęcia profilaktyczne będą pomocne w pracy wychowawczej z młodzieżą. Pomogą w nawiązaniu z uczniami bliższego, opartego na zaufaniu kontaktu.

d) Oczekiwania rodziców

Rodzice liczą na wsparcie ze strony szkoły, ich zdaniem niezbędne jest ono do realizowania procesu wychowawczego i profilaktycznego, które wspierać będzie rozwój ich dzieci. Ważna jest dla nich oferowana przez szkołę koncepcja dialogu z rodzicem i możliwość korzystania z poradni specjalistycznych.

CELE GŁÓWNE PROGRAMU:

1. Budowanie pozytywnego klimatu społecznego w szkole - zapewnienie bezpieczeństwa członkom społeczności szkolnej.
2. Ochrona i promocja zdrowia oraz rozbudzanie świadomości ekologicznej.
3. Przeciwdziałanie uzależnieniom.
4. Przeciwdziałanie agresji i przemocy - aktywizacja społeczności szkolnej i jej środowiska w zakresie reagowania na przejawy przemocy i przeciwstawiania się jej.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROFILAKTYKI SZKOLNEJ:

1. Promocja zdrowia - budzenie odpowiedzialności za własne zdrowie

- motywowanie uczniów do dbałości o higienę osobistą
- promowanie wzorców zdrowego trybu życia (zdrowe odżywianie się, aktywność ruchowa, wolność od nałogów)
- wskazanie sposobów radzenia sobie z napięciem emocjonalnym
- kształtowanie świadomości na temat zmian zachodzących w procesie dojrzewania
- wdrażanie do zasad bhp na co dzień- w szkole i poza nią

2. Integracja grupy – budowanie dobrych relacji z rówieśnikami

- kształtowanie umiejętności rozpoznawania i właściwego wyrażania emocji, w tym empatii
- uczenie tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka
- rozwijanie umiejętności kluczowych sprzyjających integracji grupy, komunikowania się i wspólnego rozwiązywania problemów
- uczenie odpowiedzialności za swoje słowa i postępowanie
- rozwijanie solidarności grupy i współodpowiedzialności za postępowanie innych
- aktywne spędzanie czasu wolnego

3. Zapobieganie agresji

- nabywanie umiejętności rozpoznawania własnych i cudzych stanów emocjonalnych
- budzenie poczucia własnej wartości
- eliminowanie zachowań agresywnych – m.in. przez kierowanie agresji negatywnych liderów na inne obszary aktywności
- doskonalenie umiejętności skutecznego komunikowania się

- ćwiczenie umiejętności rozwiązywania konfliktów
- kształtowanie postawy zrozumienia i otwartości
- kształtowanie odpowiedzialności za podejmowane zachowania i postawy

4. Profilaktyka uzależnień – przygotowanie młodzieży do życia w świecie dorosłych przez ukazanie różnych aspektów życia społecznego wraz z jego zagrożeniami

- budzenie świadomości o przyczynach sięgania po środki uzależniające i negatywnych skutkach uzależnień
- uczenie dobrych wyborów i odpowiedzialności za własne decyzje
- pielęgnowanie klimatu zaufania do dorosłych
- wskazywanie wzorców i autorytetów
- wskazywanie sposobów radzenia sobie z własnymi problemami – także przez szukanie pomocy u osób zaufanych i specjalistów
- wykształcenie nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego, wskazywanie alternatywy dla nudy
- uczenie sztuki odmawiania i niepoddawania się presji grupy
- uczenie się bezpiecznego korzystania z technologii informacyjnej, w tym rozpoznawania i przeciwdziałania cyberprzemocy
- podkreślanie mocnych stron dziecka i jego indywidualności – kształtowanie odporności na manipulację.

W ramach programu podjęte zostaną:

- działania informacyjne
- działania edukacyjne
- działania integracyjne
- działania wdrażające określone umiejętności
- działania interwencyjne

Program Profilaktyki zostanie:

1. Skonsultowany z uczniami na godzinach wychowawczych.
2. Skonsultowany z rodzicami na zebraniach.
3. Zaopiniowany i zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.
4. Zaopiniowany przez Radę Rodziców.
5. Zaopiniowany przez Samorząd Uczniowski.

Wychowawcy klas, w każdym roku szkolnym, uwzględnią w swoich planach pracy wychowawczej, zadania do realizacji w danym roku zawarte w harmonogramie działań do Programu Profilaktyki przyjętym na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę prowadzonej klasy, realizację programów lub ich elementów, imprezy profilaktyczne itp. Na koniec roku szkolnego przedstawią sprawozdanie z uwzględnieniem realizacji działań profilaktycznych.

METODY I FORMY PRACY

Proponowane metody pracy:

- rozmowy
- spotkania
- pogadanki
- dyskusje
- prelekcje
- konkursy
- filmy i multimedialne programy edukacyjne
- wycieczki
- warsztaty
- ankiety
- metody aktywizujące: np. drama, gazetka, plakat, prezentacje, konkursy, gry dydaktyczne

Formy pracy : zbiorowa, grupowa, indywidualna

EWALUACJA

1. Program Profilaktyki będzie podlegał ewaluacji, na koniec etapu kształcenia w gimnazjum.
2. Ewaluacja będzie obejmowała realizację zakładanych celów profilaktyki i ich zakres (co ułatwiało, co utrudniało realizację).
3. Ewaluacja będzie skierowana w postaci ankiet do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Metody i formy ewaluacji:

- ankiety ewaluacyjne przeprowadzone wśród uczniów przez wychowawców-realizatorów treści programów profilaktycznych
- sprawozdania realizatorów programów
- ankieta badająca zmianę postaw wśród młodzieży na koniec roku szkolnego
- wyniki klasyfikacji i frekwencji w poszczególnych klasach
- monitorowanie efektów pracy profilaktycznej
- dyskusje i refleksje, wymiana informacji, spostrzeżeń i propozycji zmian
- kontrola wewnętrzna realizacji zadań – ocena realizacji zadań z harmonogramu do Programu Profilaktyki każdego roku
- ocena okresowa i samoocena zachowania uczniów
- ankiety, wywiady, kwestionariusze.

SPODZIEWANE EFEKTY

Zbudowanie wizerunku szkoły bezpiecznej, przyjaznej każdemu uczniowi.

- Zmniejszenie zjawiska przemocy wśród uczniów.
- Wzrost wiedzy i świadomości uczniów na temat przemocy, uzależnień oraz przeciwdziałania im.
- Umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami.
- Nauczenie się pozytywnych zachowań oraz właściwego przestrzegania i rozumienia ludzi.
- Osiągnięcie umiejętności dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu.

- Nauczenie się mówienia o tym, o czym młodzież myśli.
- Szanowanie uczuć oraz identyfikowanie się z uczuciami innych.
- Asertywność i tolerancja.

Program Profilaktyki może być modyfikowany w zależności od potrzeb.

PLAN DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH REALIZOWANYCH W GIMNAZJUM im. K. K. Baczyńskiego w Zebrzydowicach

Poniżej przedstawione działania skierowane są do uczniów ze wszystkich poziomów klas i ich rodziców. Wychowawca, opracowując plan wychowawczy klasy, powinien dostosować je do potrzeb swojego zespołu klasowego.

I Budowanie pozytywnego klimatu społecznego w szkole		
ZADANIE	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNY
Upowszechnienie wśród młodzieży znajomości praw i wyrabianie nawyku poszanowania go.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z dokumentami regulującymi pracę szkoły m. in. Statut Szkoły, procedury obowiązujące na terenie szkoły, Program Wychowawczy Szkoły, Koncepcja Pracy Szkoły. 2. Spotkania z przedstawicielami instytucji wspomagających bezpieczeństwo w ruchu drogowym w ramach konkursu BRD 3. Przeprowadzenie godzin wychowawczych dotyczących praw i obowiązków ucznia, odpowiedzialności za ich lekceważenie. 4. W razie zaistnienia sytuacji problemowej konsekwentne postępowanie zgodne z procedurami. 5. Aktualizowanie zapisów prawa wewnątrzszkolnego przy współudziale przedstawicieli samorządu uczniowskiego. 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Dyrektor szkoły</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Zespół nauczycieli, opiekun SU, samorząd uczniowski</p>
Zapewnienie warunków bezpiecznego przebywania ucznia w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie pogadank na lekcjach wychowawczych nt. zasad bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły oraz poszanowania mienia w szkole. 2. Przypomnienie praw i obowiązków ucznia oraz praw dziecka zgodnie z obowiązującymi dokumentami prawnymi . 3. Przeprowadzenie zajęć integrujących zespół klasowy- kl. I 4. Zorganizowanie spotkań dla rodziców z pracownikami KPP na temat: „Bezpieczeństwo i odpowiedzialność prawna nieletnich” 5. Realizacja głównych celów programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. Uwrażliwienie uczniów na ważne wydarzenia w życiu rodzinnym i szkolnym (współpraca z rodzicami w ramach imprez szkolnych). 6. Nauka asertywnego rozwiązywania problemów: <ul style="list-style-type: none"> • nauka umiejętnej oceny własnych zachowań, 	<p>Wychowawcy klas</p> <p>Dyrektor Szkoły, wychowawcy klas, nauczyciel wos</p> <p>Pedagog szkolny, wychowawcy</p> <p>Dyrektor Szkoły, przedstawiciele Policji</p> <p>Dyrektor Szkoły, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność okazywania uczuć i opanowywania emocji. <p>7. Kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpajanie nawyków kulturalnego zachowania; • kształtowanie kultury języka; • promowanie postawy szacunku do siebie, innych i otoczenia. • poznanie zasad prawidłowej komunikacji międzyludzkiej • uczenie się tolerancji w stosunku do drugiego człowieka • uczenie się umiejętności rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy • rozwijanie empatii • poznawanie swoich mocnych stron <p>8. Kontrola bezpieczeństwa poprzez monitoring (kamery) szkoły.</p> <p>9. Aktywne i skuteczne pełnienie dyżurów przez nauczycieli i pracowników szkoły.</p>	<p>Wszyscy nauczyciele, pedagog,</p> <p>Dyrektor Szkoły Wszyscy nauczyciele i pracownicy</p>
Przeciwdziałanie wagarom oraz dbanie o dyscyplinę.	<p>1. Systematyczne sprawdzanie obecności na każdych zajęciach.</p> <p>2. Zgodne ze Statutem Szkoły rozliczanie nieobecności uczniów.</p> <p>3. Rozpoznawanie przyczyn nieobecności ucznia w szkole.</p> <p>4. Wspieranie uczniów z trudnościami w nauce.</p>	<p>Wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p>
II Przeciwdziałanie agresji i przemocy		
Działania szkoły przeciwdziałające zachowaniom agresywnym, przemocy i cyberprzemocy.	<p>1. Diagnoza zagrożenia środowiska szkolnego agresją i przemocą - ankieta dla uczniów dotycząca zagrożeń i agresji.</p> <p>2. Zapobieganie zjawiskom przemocy i agresji poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie lekcji wychowawczych poruszających problematykę zachowań agresywnych i sposobów radzenia sobie z nimi; • udział młodzieży w spektaklach profilaktycznych na terenie szkoły; • edukacja prawna • zwrócenie uwagi na zagrożenia wpływające ze świata wirtualnego <p>3. Współpraca z kuratorami sądowymi, Sądem Rejonowym Wydziałem III Rodzinnym i Nieletnich w Cieszynie i innymi odpowiednimi Instytucjami wspomagającym rodziców i uczniów.</p>	<p>Zespół ds. profilaktyki</p> <p>Pedagog , wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, pedagog ,n-le informatyki</p> <p>Wychowawcy, pedagog</p> <p>Dyrektor Szkoły, pedagog, wychowawcy</p>

	4. Prowadzenie spotkań z rodzicami, poruszających tematykę przemocy i agresji.	Samorząd uczniowski
III Przeciwdziałanie uzależnieniom		
Propagowanie wiedzy o substancjach uzależniających i zagrożeniach związanych z ich używaniem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza zagrożenia środowiska szkolnego uzależnieniami - ankieta dla uczniów dotycząca uzależnień. Dokonanie analizy wyników ankiety i opracowanie planu działań w celu rozszerzenia tematyki przeciwdziałania uzależnieniom na dany rok szkolny. 2. Przeprowadzenie cyklu lekcji wychowawczych dotyczących profilaktyki : <ul style="list-style-type: none"> • antyalkoholowej • antynikotynowej, w tym e- papierosów • antynarkotykowej i AIDS • przynależności do sekt 3. Przeciwdziałanie zjawisku picia alkoholu przez młodzież - zagospodarowanie czasu wolnego uczniów poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach dodatkowych szkolnych i pozaszkolnych. 4. Organizowanie dla uczniów klas spotkań profilaktycznych i zajęć psychoedukacyjnych na tematy poruszające tematykę uzależnień oraz poczucia własnej wartości z udziałem przedstawicieli różnych instytucji. 5. Przystąpienie do ogólnopolskiego konkursu „szkoła wolna od dopalaczy” 6. Podejmowanie tematyki z profilaktyki uzależnień na poszczególnych przedmiotach wg realizowanych planów wynikowych. 7. Bezpieczeństwo w sieci. 8. STOP trollom i hejterom. Hejtowanie a prawo 9. Organizowanie Tygodnia Profilaktyki: teatry profilaktyczne, warsztaty dla uczniów, konkursy. 10. Prelekcje i pogadanki dla rodziców dotyczące problemu uzależnień. 11. Współudział w imprezach środowiskowych np. Mundurowi Dzieciom, 	<p>Zespół ds. profilaktyki</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele wdż, pedagog,</p> <p>Dyrektor Szkoły, nauczyciele</p> <p>Dyrektor Szkoły, pedagog</p> <p>Nauczyciele koordynatorzy konkursu</p> <p>Wychowawcy, pedagog Nauczyciele informatyki</p> <p>Wychowawcy, pedagog, zespół ds. profilaktyki ,bibliotekarze</p> <p>Dyrektor, nauczyciele, pedagog Dyrektor Szkoły , nauczyciele</p>

	festyny środowiskowe	
IV Ochrona i promocja zdrowia		
Propagowanie zdrowego stylu życia i działań ekologicznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie wycieczek turystyczno – krajoznawczych, rajdów, wyjazdów integracyjnych. 2. Lekcje wychowawcze poświęcone dbałości o zdrowie, nowa piramida żywieniowa, higiena osobista, radzenie sobie ze stresem. 3. Organizowanie spotkań na temat zdrowia, higieny osobistej i problemów związanych z okresem dojrzewania dziewcząt 4. Promocja zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania, udział kl. I w programie edukacyjnym „Żyj smacznie i zdrowo”, akcje „Owoc i warzywo miesiąca” koordynowane przez SU. 5. Prowadzenie zajęć na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przepisów Kodeksu Drogowego oraz z zakresu stosowania pierwszej pomocy. 6. Poruszanie na lekcjach wychowawczych i przedmiotach tematyki o konieczności ochrony środowiska i ekologii. 7. Włączanie uczniów do akcji i konkursów o charakterze ekologicznym 8. Współpraca z pielęgniarką szkolną. 	<p>Wychowawcy, nauczyciele</p> <p>Nauczyciele w-f ,biologii, wych.kl, pedagog, zaproszeni specjaliści Pielęgniarka szkolna</p> <p>Wychowawcy klas, Dyrektor szkoły, SU</p> <p>Nauczyciele wskazani przez Dyrektora</p> <p>Nauczyciele, wychowawcy klas</p> <p>Nauczyciele, organizatorzy konkurs.</p>

Opinia Rady Pedagogicznej z dnia 30 sierpnia 2016r

Uchwała Rady Rodziców z dnia 28 września 2016r

